

پاسخ نامه اصول فقه

سوال ۷۱ 

دلالت مطلق بر افرادش با عقل یا مقدمات حکمت است
در تعارض بین عام و مطلق، عام مقدم است.

سوال ۷۲ 

عام استغراقی لفظی است که حکم آن به تکتک افراد
به صورت جداگانه تعلق می گیرد.

یعنی هر فرد از افراد، مستقل در حکم است.

لفظ هریک در صورت سوال بیانگر تمام افراد و تمام
خيارات است لذا عام استغراقی است.

♦ فرقی با دیگر انواع:

در استغراقی → همه افراد، جداگانه داخل در حکم‌اند.

در بدلی → یکی کافی است.

در مجموعی → حکم به کل مجموعه تعلق می‌گیرد.

سوال ۷۳ 

اجماع بنا عقلا و حکم عقل تماما از منابع غیر لفظی می‌باشند دقت کنید که مخصص لفظی زمانی هست که مخصص از لفظ و نوشته باشد و منظور از لفظ در اینجا کتاب، سنت و قانون است

سوال ۷۴ 

در نسخ صریح، خود دلیل دوم با لفظی روشن و واضح اعلام می‌کند که حکم قبلی نسخ شده است.

اما در نسخ ضمنی، هیچ تصریحی به نسخ نشده، اما از

تنافی میان حکم قبلی و جدید می فهمیم که اولی دیگر معتبر نیست.

گزینه ۳ این تفاوت را درست و دقیق بیان کرده است.

سوال ۷۵ 

در اصول فقه، تخصیص بر نسخ مقدم است؛ چون:

نسخ نیاز به دلیل قوی و صریح دارد.

تخصیص، جمع عرفی بین دو دلیل است و تا زمانی که امکانش باشد، باید به آن ملتزم شد.

به همین دلیل، در تعارض بین عام و دلیل مخالف، تا وقتی امکان تخصیص وجود دارد، آن را تخصیص می دانیم، نه نسخ.

سوال ۷۶ 

تخصیص اکثر به حالتی گفته می شود که اکثریت افراد

مشمول عام، به وسیله یک یا چند دلیل از آن خارج شوند و فقط اقلیتی باقی بمانند.

سوال ۷۷

اجمال مخصص یعنی مخصصی که خودش مبهم یا مجمل است، و به همین دلیل نمی‌دانیم دقیقاً چه چیزهایی از حکم عام خارج شده‌اند. این ابهام در مخصص، باعث می‌شود قضیه‌ی عام هم مبهم شود و نتوانیم در عمل آن را به‌درستی اجرا کنیم.

سوال ۷۸

جمله‌ی شرطی می‌گوید: فقط فقیر نیازمند را احترام کن → یعنی اگر نیازمند نباشد، احترام نکن.

پس این مفهوم شرط باعث می‌شود بعضی فقرا (غیرنیازمندا) از آیه اول تخصیص بخورند و داخل در حکم نباشند.

سوال ۷۹

در گزینه ۱ آمده است:

«الصلاة واجبة على كل مسلم»

یعنی: نماز بر هر مسلمانی واجب است.

این جمله یک عام است، چون از واژه «کل» استفاده کرده، و عام است به لحاظ احوال، یعنی:

در همه حالات و شرایط:

— سالم یا بیمار

— مرد یا زن

— پیر یا جوان

— مقیم یا مسافر

— شاغل یا بیکار

این جمله همه حالات مختلف مسلمانان را دربر می‌گیرد، پس به آن عام احوالی می‌گویند. 

سوال ۸۰

حکم به تک تک افراد به صورت جداگانه تعلق می‌گیرد.

مثلاً: «اکرم کلّ عالم» → باید هر عالم را جداگانه اکرام کنی. اگر یکی را ترک کنی، حکم نقض شده است.

عام بدلی:

حکم به یکی از افراد به دلخواه تعلق می گیرد.

مثلاً: «تصدق بدرهم» → با هر کدام از درهم ها که خواستی صدقه بده؛ یکی کافی است.